

Αντιμετώπιση Λειψυδρίας

Επάρκεια πόσιμου νερού ανά Περιφέρεια

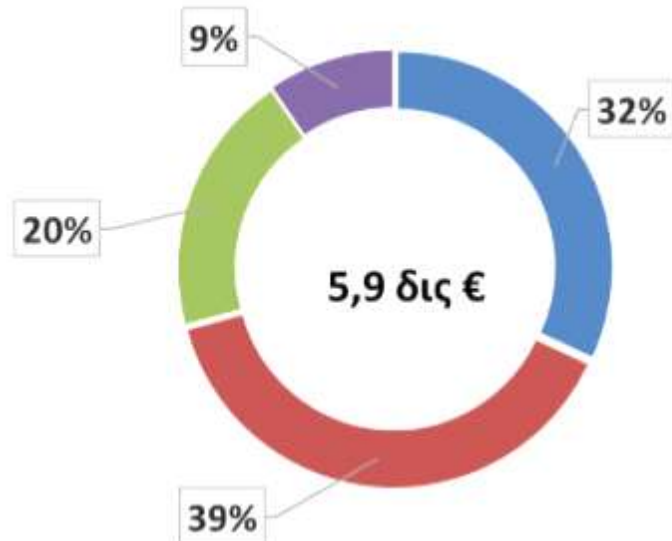

Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	Προβλήματα επάρκειας σε ορισμένες περιοχές λόγω παλαιότητας δικτύων, εποχικής αύξησης της κατανάλωσης ή μη επαρκούς παροχής
Κεντρική Μακεδονία	Σημιακά προβλήματα επάρκειας σε τοπικές κοινότητες ή/και περιοχές - παλαιότητα δικτύων (πρόβλημα στο Δήμο Προποντίδας – Μαρμαρά)
Δυτική Μακεδονία	Σημιακά προβλήματα επάρκειας κυρίως σε οικισμούς μικρού πληθυσμού - παλαιότητα δικτύων
Ήπειρος	Ικανή επάρκεια – Σημαντικές απώλειες στα δίκτυα λόγω παλαιότητας – τοπικά ζητήματα λόγω πολλών διάσπαρτων ορεινών οικισμών
Θεσσαλία	Υπερεκμετάλλευση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. Υψηλή πίεση στη λεκάνη Πηνειού – προβλήματα επάρκειας λόγω εποχικών διακυμάνσεων στις Σποράδες (υπεράντληση λόγω άρδευσης και υφαλμύριση) – παλαιότητα δικτύων
Ιόνια Νησιά	Προβλήματα υφαλμύρισης και αυξημένες ανάγκες τους θερινούς μήνες – ανάγκη καλύτερης διαχείρισης
Δυτική Ελλάδα	Ικανή επάρκεια - Μεμονωμένα προβλήματα σε περιοχές που υδροδοτούνται από υπόγειους υδροφορείς - σημαντικές απώλειες στα δίκτυα
Στερεά Ελλάδα	Προβλήματα επάρκειας σε συγκεκριμένες περιοχές – παλαιότητα δικτύων
Αττική	Όχι άμεσο ζήτημα επάρκειας νερού, εκτός από νησιά τους θερινούς μήνες και οικισμούς που δεν υδροδοτούνται από ΕΥΔΑΠ – ανάγκη μεσοπρόθεσμης ενίσχυσης των απολήψιμων ποσοτήτων
Πελοπόννησος	Έλλειμα πόσιμου νερού σε ορισμένους οικισμούς - διακυμάνσεις ζήτησης λόγω του εποχικού πληθυσμού με τοπική υπεράντληση υπόγειων υδροφορέων, ειδικά σε παράκτιες περιοχές – νιτρορρύπανση – παλαιότητα δικτύων – πρόβλημα σε Αργολίδα, Κορινθία και περιοχές της Λακωνίας
Βόρειο Αιγαίο	Προβλήματα επάρκειας νερού μη εκτεταμένης κλίμακας, κυρίως τοπικής σημασίας λόγω εποχικών διακυμάνσεων της ζήτησης και απωλειών στα δίκτυα
Νότιο Αιγαίο	Προβλήματα επάρκειας νερού λόγω τουρισμού και μεγάλων απωλειών στα δίκτυα κυρίως λόγω παλαιότητας – ανεπάρκεια κάλυψης αρκετών οικισμών – ιδιωτικές γεωτρήσεις
Κρήτη	Προβλήματα επάρκειας σε ορισμένους οικισμούς, τοπικά ζητήματα έντασης απολήψεων (κυρίως λόγω άρδευσης) ιδίως σε περιοχές της Ανατ. Κρήτης και απώλειες στα δίκτυα

- **Ανάγκη συνολικής αντιμετώπισης ύδρευσης και άρδευσης (αλλά και πλημμυρικών συμβάντων)**
- **Υψηλή εξάρτηση από υπόγεια νερά**, με τον αγροτικό τομέα να ευθύνεται για το 85% της απόληψης υδάτων - κλιματική κρίση επιδεινώνει την κατάσταση
- **Άνιση χωρική και εποχική κατανομή** κυρίως στα νησιά του Ν. Αιγαίου, Θεσσαλία, Ανατ. Πελοπόννησο και υπολεκάνες περιοχών της χώρας όπως της Ανατ. Κρήτης.
- **Λόγω διετούς ανομβρίας υφίστανται σημαντικές πιέσεις και σε άλλες περιοχές όπως στην Αττική.**
- **Σημειακή αύξηση της ζήτησης λόγω αύξησης τουρισμού**
- **Κατακερματισμός αρμοδιοτήτων**
- **Ελλιπή στοιχεία**
- **Αναποτελεσματικότητες στο μηχανισμό παρακολούθησης εφαρμογής των μέτρων, των ελέγχων απόληψης ύδατος καθώς και των αποθεμάτων ύδατος**

- Οι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος είναι: ΕΥΔΑΠ, ΕΥΑΘ, 125 ΔΕΥΑ, 156 Δήμοι, 8 σύνδεσμοι ύδρευσης Δήμων και ΟΑΚ - **Σύνολο 294 πάροχοι – πολλοί μικροί και αδύναμοι πάροχοι**
- **Αποσπασματική εικόνα της ποιότητας του πόσιμου νερού και των απωλειών** από πολλούς μικρούς κυρίως παρόχους
- **Μεγάλες διαρροές στα δίκτυα:** το 2019 (κατά δήλωση των ΔΕΥΑ που συμπληρώνουν τα στοιχεία), το συνολικό ποσοστό απωλειών κυμαινόταν από 9,5-62% με την μέση τιμή να ανέρχεται στο 35,6% - μη συστηματική καταγραφή των απωλειών σε αρκετές περιπτώσεις (δεν υπάρχει συστηματική παρακολούθηση της συνολικής κατανάλωσης, αλλά και της συνολικής υδροληψίας επομένως οι απώλειες είναι άγνωστες)
- Πολλοί πάροχοι δεν έχουν ψηφιακή χαρτογράφηση του δικτύου ύδρευσης, συστηματική αποτύπωση της κατάστασης του και των απαιτούμενων παρεμβάσεων ούτε masterplan προκειμένου να υπάρχει ορθολογική προτεραιοποίηση των απαιτούμενων έργων
- **Αδυναμίες στον μέχρι σήμερα υφιστάμενο μηχανισμό παρακολούθησης και ελέγχου** της ορθής και πλήρους εφαρμογής των κανόνων κοστολόγησης των υπηρεσιών ύδατος και της τιμολόγησής τους - μόλις το 42% υποβάλει συστηματικά στοιχεία στο σχετικό πληροφοριακό σύστημα
- Το επίπεδο ανάκτησης του κόστους των παρόχων υπηρεσιών ύδατος (εκτός ΕΥΔΑΠ-ΕΥΑΘ που έχουν πλήρη ανάκτηση κόστους), κατά δήλωσή τους, κυμαίνεται από 21% ως 193%, με τον αστάθμιστο μ.ο. να είναι στο 83%.
- **Δυσκολίες λόγω έλλειψης δεδομένων (εξέλιξη κλιματικής αλλαγής, πολλοί μικροί πάροχοι, αδυναμίες στα συστήματα καταγραφής απωλειών και κοστολόγησης), στην προτεραιοποίηση των απαιτούμενων έργων** από πλευράς κεντρικής διοίκησης

Προτεινόμενες από παρόχους επενδύσεις

2127 έργα

681 νέα έργα : 2 δις €

1446 έργα αναβάθμισης/ αντικατάστασης: 3,9 δις €

- Εξασφάλιση επάρκειας και διασφάλιση ποιότητας πόσιμου νερού (νέα/ αναβάθμιση έργων υδροληψίας, αφαλατώσεων & εγκαταστάσεων επεξεργασίας, επεκτάσεις δικτύων)
- Μείωση διαρροών (αντικατάσταση δικτύων)
- Αυτοματοποίηση - συστήματα τηλεμετρίας & ελέγχου διαρροών και εξοικονόμηση ενέργειας
- Ενταγμένα σε προγράμματα έργα που δεν υλοποιήθηκαν (Αντ. Τρίτης & ΕΣΠΑ)

Περιφέρεια	Αριθμός Έργων	Π/Υ (εκ €)
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	139	294.7
Κεντρική Μακεδονία	346	917.5
Δυτική Μακεδονία	105	235.1
Ήπειρος	115	430.0
Θεσσαλία	249	500.3
Ιόνια νησιά	63	566.4
Δυτική Ελλάδα	96	311.9
Στερεά Ελλάδα	187	440.9
Αττική	124	611.1
Πελοπόννησος	193	364.2
Βόρειο Αιγαίο	111	274.2
Νότιο Αιγαίο	151	422.1
Κρήτη	248	503.5
Σύνολο	2127	5,871.9

Πάροχος	Αριθμός Έργων	Π/Υ (δισ €)
ΔΕΥΑ	1142	3.6
Δήμοι	817	1.4
ΕΥΔΑΠ & ΕΥΑΘ	55	0.4
Λοιποί (πχ. ΟΑΚ)	113	0.4
Σύνολο	2127	5.9

- **ΕΣΠΑ:** Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μέσω ΕΣΠΑ, παρέχεται χρηματοδότηση:
 - A) ύψους περίπου 150 εκατ. ευρώ, σε Κορινθία, Σαρωνικό, Αλεξανδρούπολη, Κασσάνδρα και Ρέθυμνο για ολιστικά έργα ύδρευσης και λυμάτων.
 - B) περίπου 50 εκατ. ευρώ κατευθύνονται σε άνυδρα νησιά, κυρίως για έργα αφαλάτωσης. **-νέα μέτρα**
- **ΤΑΑ** – π/υ συμβασιοποιημένων έργων 142,2 εκατ. € – **αναλυτική διαφάνεια**
- **ΠΔΕ ΥΠΕΝ** – 80 εκατ. € **-νέο μέτρο**- **αναλυτική διαφάνεια**
- **Ταμείο Απανθρακοποίησης των Νησιών:** συμπερίληψη έργων ύδρευσης («φράγματα/ταμιευτήρες πολλαπλού σκοπού») κατόπιν διαπραγμάτευσης με Commission π/υ 166 εκατ. € (60% ΤΑΝ) με δυνατότητα και πρόσθετων έργων έως 450 εκατ. € αν έχουμε περισσότερα έσοδα λόγω αύξησης τιμής CO₂ - Διερεύνηση δυνατοτήτων χρήσης δεξαμενών αντλησιοταμίευσης και για την κάλυψη αναγκών ύδρευσης/άρδευσης **-νέο μέτρο**
- **Έσοδα από δικαιώματα εκπομπών** (10 εκατ. στο Υπ. Ναυτιλίας και Νησ. Πολιτικής για αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών) **-νέο μέτρο**
- **Πράσινο Ταμείο** (σημειακές χρηματοδοτήσεις)
- **Άλλες πηγές:** αύξηση από Απρίλιο έως Οκτώβριο **Τέλους ανθεκτικότητας στην Κλιματική Κρίση** για ξενοδοχεία, καταλύματα και ενοικιαζόμενα ακίνητα μέσω πλατφορμών (ανακοίνωση πρωθυπουργού στην ΔΕΘ)
- **Ίδιοι πόροι παρόχων** (υποχρέωση σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο) – **δυνατότητα δανεισμού ΔΕΥΑ και Δήμων για έργα ΤΑΑ νέο μέτρο**

Κριτήρια επιλογής έργων αφαλάτωσης σε άνυδρα νησιά (50 εκατ. €):

- Κάλυψη αναγκών, ιδιαίτερα του μόνιμου πληθυσμού, σε πόσιμο νερό. Άντληση στοιχείων από ΣΔΛΑΠ, (χαρακτηρισμός ελλείματος ύδρευσης, ισοζύγια προσφοράς ζήτησης, χαρακτηρισμός υδατικών συστημάτων, κλπ.)
- Ποσοστό διαρροών - μεγάλο μέρος των παρόχων καταγράφουν απώλειες άνω του 50%.
- Ύπαρξη Master Plan
- Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για το Πόσιμο νερό
- Μείωση/εξάλειψη μεταφοράς πόσιμου νερού μέσω υδροφόρων πλοίων
- Γεωμορφολογικές ιδιαιτερότητες και μετεωρολογικές συνθήκες

Πιλοτική μελέτη εφαρμογής ενδεικτικά σε: Αστυπάλαια, Νίσυρο, Σύμη, Κάσο, Λειψούς, Τήλο, Χάλκη, Καστελόριζο, Άγιο Ευστράτιο και Ψαρά.

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

- Δικαιούχοι: Δήμοι/ΔΕΥΑ
- 85 συμβασιοποιημένα έργα [36 έργα επέκτασης ή εκσυγχρονισμού υποδομών ύδρευσης, 4 μονάδες αφαλάτωσης, προμήθεια ψηφιακών υδρομέτρων και έργα τηλεμετρίας]
- Π/Υ συμβασιοποιημένων έργων: 142,2 εκατ. €

Επενδύσεις στα νησιά

Περιφέρεια	Αριθμός έργων	Κατηγορία έργου	π/υ (εκ €)	Πόροι ΤΑΑ (εκ €)
Νοτίου Αιγαίου	7	1 αφαλάτωση 1 εκσυγχρονισμός δικτύων 2 τηλεμετρία 3 ψηφιακά υδρόμετρα	12.6	9.1
Βορείου Αιγαίου	2	1 εκσυγχρονισμός δικτύων 1 ψηφιακά υδρόμετρα- τηλεμετρία	3.6	2.9
Ιόνιων Νήσων	3	3 ψηφιακά υδρόμετρα	3.4	2.7
Κρήτης	5	4 υποδομές ύδρευσης 1 τηλεμετρία	11.2	9.2
Σύνολο	17		30.9	23.9

Ενέργειες ΥΠΕΝ που έχουν ολοκληρωθεί

- Εξασφάλιση πόρων από ΤΑΑ, Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, ΠΔΕ, Ταμ. Απανθρακοποίησης Νησιών & Πράσινο Ταμείο
- Έγκριση επικαιροποιημένων ΣΔΛΑΠ
- Ίδρυση ΡΑΑΕΥ για έλεγχο παρόχων υπηρεσιών ύδατος (ν. 5037/2023)
- Υποχρέωση όλοι οι πάροχοι να καταθέτουν ποσοτικά στοιχεία για την ύδρευση και την τιμολόγηση σε πληροφοριακό σύστημα και αξιολόγησή τους με βάση δείκτες
- Υποχρέωση όλοι οι πάροχοι να συντάσσουν masterplan από 1/1/2025 που ελέγχεται από ΡΑΑΕΥ το οποίο περιλαμβάνει νέες πηγές τροφοδοσίας και επενδυτικό σχέδιο

Επόμενες ενέργειες ΥΠΕΝ (1)

Υπό έκδοση ΚΥΑ κοστολόγησης – τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος:

- σαφείς και διαφανείς κανόνες σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60 που απαιτεί πλήρη ανάκτηση κόστους υπηρεσιών ύδατος
- τα τιμολόγια καθορίζονται από τον πάροχο και ελέγχονται από την ΡΑΑΕΥ
- τα τιμολόγια δεν μπορούν, ως γενικός κανόνας, να αυξηθούν περισσότερο από τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή
- δυνατότητα καθορισμού διαφορετικών τιμών ανά περιοχή
- κλιμακωτή χρέωση ανάλογα με τα επίπεδα κατανάλωσης με υποχρέωση η πρώτη κλίμακα κατανάλωσης να είναι οικονομικά προσιτή και να καλύπτει τις ανάγκες διαβίωσης του πληθυσμού
- ειδικό τιμολόγιο για συγκεκριμένους χρήστες όπως οι δημόσιες κοινωνικές υποδομές, τα ευάλωτα νοικοκυριά και οι πολύτεκνες ή τρίτεκνες οικογένειες
- κανόνες για τη χρέωση των αφανών διαρροών
- καταμέτρηση της κατανάλωσης ύδατος τουλάχιστον 3 φορές κατ' έτος
- έλεγχος εφαρμογής των κανόνων από τη ΡΑΑΕΥ

Επόμενες ενέργειες ΥΠΕΝ (2)

Μεταρρύθμιση ΔΕΥΑ

- Δημιουργία ισχυρότερων παρόχων με μείωση αριθμού τους στο 1/4:
 - επέκταση **ΕΥΔΑΠ** τουλάχιστον σε λοιπή Αττική/Κορινθία/Βοιωτία/Φωκίδα
 - επέκταση **ΕΥΑΘ** σε τουλάχιστον σε λοιπή Θεσσαλονίκη/Χαλκιδική,
 - **1 πάροχος ανά περιφερειακή ενότητα** ως γενικός κανόνας στην ηπειρωτική χώρα,
 - κίνητρα για περαιτέρω συνενώσεις
- **Ενεργοποίηση ΕΥΔΑΠ Νήσων** για υποστήριξη νησιών και Κρήτης για εκτέλεση μεγαλύτερων έργων όπου είναι αδύναμος ο πάροχος και ανεπαρκής η εισπραξιμότητα (< 85%). Ειδική πρωτοβουλία σε περιοχές που υφίσταται **οξεία κρίση λειψυδρίας** (π.χ. Κυκλάδες), με ανάληψη της συνολικής ευθύνης από την ΕΥΔΑΠ νήσων, υπό την οποία θα τεθούν οι επί μέρους ΔΕΥΑ, με εύλογη συμμετοχή της ΤΑ.
- **Ευνοϊκός διακανονισμός 75% των χρεών** προς ΔΕΗ

Επόμενες ενέργειες ΥΠΕΝ (3)

- **Ολοκλήρωση μελέτης Ακαδημίας Αθηνών** για ακριβή κλιματικά μοντέλα ανά Περιφέρεια (πρώτα δεδομένα εντός του φθινοπώρου).
- **Ολοκλήρωση σχεδιασμού για τα φαινόμενα οξείας λειψυδρίας στα νησιά του Νοτίου Αγαίου:** Από τον οποίο προκύπτουν τα απαιτούμενα έργα ανά νησί, πηγές χρηματοδότησης, μοντέλα κατασκευής, λειτουργίας & συντήρησης έργων, χρονοπρογραμματισμός υλοποίησης έργων, με ιεράρχηση του βαθμού ωριμότητας και προτάσεις ωρίμανσης των υπόλοιπων έργων
- **Πολιτικές εξοικονόμησης**, όπως η πιλοτική δράση TUI για 30% εξοικονόμηση και ευρύτερη χρήση θαλασσινού νερού σε πισίνες (όπου είναι τεχνικά εφικτό)
- Υποστηρικτικές ενέργειες, όπως:
 - απλοποίηση αδειοδότησης αφαλατώσεων,
 - θεσμοθέτηση και διευκόλυνση ευρύτερης χρήσης θαλασσινού νερού σε πισίνες,
 - ψηφιακή χαρτογράφηση γεωτρήσεων και δικτύων και υποδομών ύδρευσης,
 - υλοποίηση της υποχρέωσης των παρόχων για σύνταξη masterplan

Επείγοντα έργα ύδρευσης από ΠΔΕ ΥΠΕΝ

Χρηματοδότηση από ΠΔΕ με 80 εκ. €

- **Προτεραιοποίηση περιοχών που βρίσκονται σε αμεσότερο πρόβλημα** (συνεργασία με Υπ. Ναυτιλίας & Νησ. Πολιτικής για νησιά). Ενδεικτικός κατάλογος:
 - Άνυδρα νησιά Νοτίου Αιγαίου
 - Επιλεγμένες περιοχές στην Πελοπόννησο (π.χ. Κόρινθος και Δήμος Βέλου Βόχας, Ερμιονίδα, Μονεμβάσια κ.λπ.)
 - Επιλεγμένες περιοχές στην Εύβοια (Κύμη-Αλιβέρι)
 - Παξοί, Σκόπελος και επιλεγμένα μικρά νησιά του ανατολικού Αιγαίου
 - επιλεγμένοι ΟΤΑ της Ανατ. Κρήτης
 - Δήμος Μαρμαρά-Προποντίδος στην Χαλκιδική.
- **Προτεραιοποίηση έργων ανά περιοχή ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες** (επιδιόρθωση δικτύων, διαχωρισμός δικτύων άρδευσης και ύδρευσης, νέες γεωτρήσεις, αφαλατώσεις με προτεραιότητα στα υφάλμυρα νερά, φράγματα, τηλεμετρία και ψηφιακοί υδρομετρητές, επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων για άρδευση). Λαμβάνονται υπόψη:
 - Μέγεθος του προβλήματος (ποσοστό εξυπηρέτησης πληθυσμού)
 - Υφιστάμενη κατάσταση ως προς τα δίκτυα (ποσοστό διαρροών) και τις πηγές υδροδότησης προκειμένου να ξέρουμε που πρέπει να παρέμβουμε για να μεγιστοποιήσουμε την προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεών μας.
 - Ημιτελή έργα (αφού έτσι θα αξιοποιηθούν ήδη επενδεδυμένοι πόροι)
 - Μελετητική και αδειοδοτική ωριμότητα
 - Επάρκεια διοικητική του φορέα υλοποίησης
 - Αποφυγή αλληλεπικαλύψεων με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία

Υδροδότηση πρωτεύουσας: Διερεύνηση πρόσθετων πηγών τροφοδοσίας

Υφίσταται οξεία μείωση των αποθεμάτων νερού, από 1100 εκ. m³ (Οκτ 2022) σε κάτω από 700 εκ. m³ (εκτίμηση Οκτ 2024) - Σε περίπτωση συνέχισης ανομβρίας, υφιστάμενα αποθέματα νερού αρκούν για 4 έτη

Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- Ενεργοποίηση γεωτρήσεων Μαυροσουβάλας και προσθήκη εφεδρικών γεωτρήσεων μέσου ρου Βοιωτικού. Κηφισού (75 εκ m³/έτος, 2 εκατ. €)

Μεσοπρόθεσμα μέτρα (άμεση διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων, ύψους 400 εκατ. €):

-**Ενίσχυση ταμιευτήρα Ευήνου από ποταμούς που τροφοδοτούν τη λίμνη των Κρεμαστών** (έως 200 εκατ. κ.μ. ανάλογα με τις ανάγκες), **με βαρύτητα – επιτάχυνση διαγωνιστικής διαδικασίας**

-Αφαλάτωση ως στρατηγική εφεδρεία ή/και ως μέτρο άμεσης υλοποίησης

Μακροπρόθεσμα μέτρα

-Πρόσθετα έργα για ενίσχυση ταμιευτήρα Ευήνου από Λίμνη Κρεμαστών

-Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων ΕΕΛ για βιομηχανική χρήση και άρδευση καθώς και εμπλουτισμό υδροφόρου ορίζοντα

